

Υπόθεση C-762/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

12 Δεκεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Curtea de Apel București (Ρουμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Νοεμβρίου 2023

Εκκαλούσες:

QN

RL

VS

JT

AX

MR

Εφεσίβλητο:

Curtea de Apel București

παρισταμένου του:

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (εθνικού
συμβουλίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, Ρουμανία)

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Έφεση που άσκησαν οι εκκαλούσες κατά απόφασης επί αστικής διαφοράς που
εξέδωσε το Tribunalul București (πρωτοδικείο Βουκουρεστίου, Ρουμανία) στις
9 Μαΐου 2023, με την οποία απορρίφθηκε, με την αιτιολογία ότι είχε ασκηθεί

πρόωρα, η αγωγή τους κατά του εναγομένου και ήδη εφεσίβλητου Curtea de Apel București (εφετείου Βουκουρεστίου, Ρουμανία), με αντικείμενο να υποχρεωθεί το εναγόμενο να καταβάλει αποζημίωση ίση με επτά μηνιαίες μικτές αποζημιώσεις θέσεως ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, του Legea nr. 303 din 28 iunie 2004 (νόμου 303 της 28ης Ιουνίου 2004) περί του καθεστώτος των δικαστικών λειτουργών, η οποία αναπροσαρμόστηκε βάσει του πληθωρισμού από την ημερομηνία γενέσεως του δικαιώματος μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής καταβολής του ποσού, πλέον των νομίμων τόκων υπερημερίας για το οφειλόμενο ποσό, από τη γένεση του δικαιώματος, ήτοι από την ημερομηνία παύσεως των καθηκόντων λόγω συνταξιοδότησεως, μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής καταβολής.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζητείται η ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 ΣΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ (σε συνδυασμό με το άρθρο 2 ΣΕΕ) την έννοια ότι η αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης αντιτίθεται στην κατάργηση, στην περίπτωση Ρουμάνων δικαστών με προϋπηρεσία 20 συναπτών ετών στο δικαστικό σώμα, του δικαιώματος να λαμβάνουν, κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησεως ή παύσεως των καθηκόντων τους για άλλους λόγους για τους οποίους δεν ευθύνονται, ποσό ίσο με επτά μηνιαίες μικτές αποζημιώσεις θέσεως ευθύνης, σε περίπτωση αναστολής, πριν από την κατάργηση, συνεχώς και για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, της ασκήσεως του εν λόγω μισθολογικού δικαιώματος, για λόγους που σχετίζονται κυρίως με τις επιταγές περί εξαλείψεως του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος (με ρητή επίκληση από τον νομοθέτη του ορίου του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος που προβλέπεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης);

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και νομολογία του Δικαστηρίου

Άρθρο 2 και άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ

Απόφαση 2006/928 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2006 για τη θέσπιση μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο της προόδου στη Ρουμανία όσον αφορά την επίτευξη των ειδικών στόχων αναφοράς στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και της καταπολέμησης της διαφθοράς

Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων

Διατάξεις του εθνικού δικαίου

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (στο εξής: νόμος 303/2004 περί του καθεστώτος των δικαστών και των εισαγγελέων)

Άρθρο 74

«1 Για το έργο τους, οι δικαστές και οι εισαγγελείς δικαιούνται αμοιβή που καθορίζεται ανάλογα με τον βαθμό του δικαστηρίου ή της εισαγγελίας, τα ασκούμενα καθήκοντα, την αρχαιότητα στο δικαστικό σώμα και άλλα κριτήρια που προβλέπονται από τον νόμο.

2 Τα μισθολογικά δικαιώματα των δικαστών και των εισαγγελέων μπορούν να μειωθούν ή να ανασταλούν μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο παρών νόμος. Οι αποδοχές των δικαστών και των εισαγγελέων καθορίζονται με ειδικό νόμο. [...]

Άρθρο 81

«1 Οι δικαστές και οι εισαγγελείς που έχουν προϋπηρεσία 20 συναπτόν ετών στο δικαστικό σώμα λαμβάνουν, κατά την ημερομηνία της συνταξιοδότησεως ή της οριστικής λήξεως των καθηκόντων τους για άλλους λόγους για τους οποίους δεν ευθύνονται, αποζημίωση ίση με 7 μηνιαίες μικτές αποζημιώσεις θέσεως ευθύνης, η οποία φορολογείται σύμφωνα με τον νόμο.

2 Η αποζημίωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 χορηγείται μόνο μία φορά κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας δικαστή ή εισαγγελέα και καταχωρίζεται σύμφωνα με τον νόμο.

[...]

Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice (νόμος 285/2010 περί των αποδοχών του προσωπικού το οποίο αμείβεται από πόρους του Δημοσίου το 2011)

Σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 1, οι νομοθετικές διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων ή, κατά περίπτωση, της αποζημιώσεως λόγω οικειοθελούς αποχωρήσεως, θέσεως σε εφεδρεία, εξόδου από την υπηρεσία ή συνταξιοδότησεως δεν εφαρμόζονται το 2011.

Εν συνεχεία, με τις ακόλουθες νομοθετικές πράξεις, η εν λόγω αναστολή παρατάθηκε έως και το 2023: *Legea nr. 283/2011 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea articolului 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar (νόμος 283/2011 περί εγκρίσεως της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου 80/2010 για τη συμπλήρωση του άρθρου 11*

της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου 37/2008 σχετικά με τη ρύθμιση των δημοσιονομικών μέτρων)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 103/2013 σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού το οποίο αμείβεται από πόρους του Δημοσίου το 2014, καθώς και άλλα μέτρα για τις δημόσιες δαπάνες)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 83/2014 σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού το οποίο αμείβεται από πόρους του Δημοσίου το 2015, καθώς και άλλα μέτρα για τις δημόσιες δαπάνες· στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 83/2014)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 57/2015 σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού το οποίο αμείβεται από πόρους του Δημοσίου το 2016, την παράταση ορισμένων προθεσμιών, καθώς και ορισμένα φορολογικά και δημοσιονομικά μέτρα)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017, prorogarea unor termene, precum și modificarea și completarea unor acte normative (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 9/2017 σχετικά με ορισμένα δημοσιονομικά μέτρα το 2017, την παράταση ορισμένων προθεσμιών και την τροποποίηση και συμπλήρωση νομοθετικών πράξεων)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 90/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 90/2017 σχετικά με ορισμένα φορολογικά και δημοσιονομικά μέτρα, την τροποποίηση και συμπλήρωση νομοθετικών πράξεων και την παράταση ορισμένων προθεσμιών)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 114/2018 σχετικά με τη θέσπιση μέτρων στον τομέα των δημοσίων επενδύσεων και ορισμένων φορολογικών και δημοσιονομικών μέτρων, την τροποποίηση και συμπλήρωση κανονιστικών πράξεων και την παράταση ορισμένων προθεσμιών)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 130/2021 σχετικά με ορισμένα φορολογικά και δημοσιονομικά μέτρα, την παράταση ορισμένων προθεσμιών και την τροποποίηση και συμπλήρωση νομοθετικών πράξεων)· Ordonanța de urgență a guvernului nr. 168/2022 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 168/2022 σχετικά με ορισμένα φορολογικά και δημοσιονομικά μέτρα, την παράταση ορισμένων προθεσμιών και την τροποποίηση και συμπλήρωση νομοθετικών πράξεων· στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 168/2022).

Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor (νόμος 303/2022 περί του καθεστώτος των δικαστών και των εισαγγελέων), που τέθηκε σε ισχύ στις

16 Δεκεμβρίου 2022, με τον οποίο καταργήθηκε από την ημερομηνία αυτή ο νόμος 303/2004 περί του καθεστώτος των δικαστών και των εισαγγελέων.

Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (νόμος 304/2022 σχετικά με την οργάνωση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης), ο οποίος, στο άρθρο 142, παράγραφοι 2 και 5, ορίζει τα εξής:

«2. Ο προϋπολογισμός των εφετειών, των πρωτοδικείων, των ειδικευμένων δικαστηρίων και των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων που εγκρίνεται για τις δαπάνες προσωπικού των εν λόγω οργάνων, καθώς και ο προϋπολογισμός που εγκρίνεται για άλλες κατηγορίες δαπανών που συνδέονται εγγενώς με τις δαπάνες προσωπικού, περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου και τελούν υπό τη διαχείρισή του· ο πρόεδρος του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου είναι ο κύριος διατάκτης για τα δικαιοδοτικά όργανα όσον αφορά τις εν λόγω κατηγορίες δαπανών.

[...]

5. Οι αποδοχές ή άλλα μισθολογικά δικαιώματα των δικαστών των οργάνων που αναφέρονται στην παράγραφο 2, συμπεριλαμβανομένων των τόκων και άλλων δικαιωμάτων που συνδέονται άρρηκτα με τα μισθολογικά δικαιώματα, διασφαλίζονται από το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο και οι πράξεις που αφορούν τις αποδοχές και τα λοιπά μισθολογικά δικαιώματα των δικαστών των εν λόγω οργάνων εκδίδονται από τον πρόεδρο του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου».

Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (νόμος 24/2000 σχετικά με τους κανόνες νομοθετικής τεχνικής για τη σύνταξη των νομοθετικών πράξεων)

Άρθρο 66

«1. Σε ειδικές περιπτώσεις, η εφαρμογή νομοθετικής πράξεως μπορεί να ανασταλεί με άλλη νομοθετική πράξη της ίδιας ή ανώτερης βαθμίδας. Στην περίπτωση αυτή, η ημερομηνία κατά την οποία λαμβάνει χώρα η αναστολή, καθώς και η διάρκειά της, θα προβλέπονται ρητώς.

2. Μετά τη λήξη της περιόδου αναστολής, η νομοθετική πράξη ή διάταξη που θίγεται από την αναστολή τίθεται εκ νέου σε ισχύ αυτοδικαίως.

3. Η παράταση της αναστολής, η τροποποίηση ή η κατάργηση της νομοθετικής πράξεως ή διατάξεως που αναστέλλεται μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νομοθετικής πράξεως ή ρητής διατάξεως, η οποία εφαρμόζεται κατά την ημερομηνία λήξεως της αναστολής».

Νομολογία του Curtea Constituțională

Decizia nr. 541 din 14 iulie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor articolului 13 alineatul (1) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice (απόφαση 541, της 14ης Ιουλίου 2015, επί της ενστάσεως αντισυνταγματικότητας των διατάξεων του άρθρου 13, παράγραφος 1, του νόμου 285/2010 σχετικά με τις αποδοχές του προσωπικού το οποίο αμείβεται από πόρους του Δημοσίου το 2011), με την οποία το Curtea Constituțională (Συνταγματικό Δικαστήριο, Ρουμανία) παραπέμπει στη νομολογία του σύμφωνα με την οποία οι συνταξιούχοι υπόκεινται στις νομικές διατάξεις που ισχύουν κατά την ημερομηνία κτήσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, σύμφωνα με την αρχή tempus regit actum. Όσον αφορά ενδεχόμενη προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας, το Συνταγματικό Δικαστήριο παραπέμπει στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2005, Kechko κατά Ουκρανίας, CE:ECHR:2005:1108JUD006313400, § 23), με την οποία κρίθηκε ότι εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του κράτους να καθορίζει τις παροχές που πρέπει να καταβάλλονται στους υπαλλήλους του από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το Δημόσιο μπορεί, επομένως, να αποφασίσει τη θέσπιση, την αναστολή ή την παύση της καταβολής των εν λόγω παροχών με αντίστοιχες νομοθετικές τροποποιήσεις.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται επίσης η απόφαση περί απαραδέκτου της 6ης Δεκεμβρίου 2011, η οποία εκδόθηκε στις συναφείς υποθέσεις αριθ. 44.232/11 και αριθ. 44.605/11, Felicia Mihăieș κατά Ρουμανίας και Adrian Gavril Senteș κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2011:1206DEC004423211, §§ 15 και 19, στην οποία το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου υπενθυμίζει ότι, χάρη στην άμεση γνώση της κοινωνίας και των αναγκών της, οι εθνικές αρχές είναι κατ' αρχήν σε καλύτερη θέση από το διεθνές δικαστήριο για να καθορίσουν τι είναι προς το δημόσιο συμφέρον. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο του μηχανισμού προστασίας που θεσπίζει η Σύμβαση, στα κράτη μέλη εναπόκειται να αποφανθούν πρώτα επί της υπάρξεως ζητήματος γενικού συμφέροντος. Εκτιμώντας ότι είναι φυσιολογικό να διαθέτει ο νομοθέτης διακριτική ευχέρεια προκειμένου να ασκεί οικονομική και κοινωνική πολιτική, το Συνταγματικό Δικαστήριο σέβεται τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τις επιταγές του «δημοσίου συμφέροντος», εκτός εάν αποδειχθεί ότι η κρίση του στερείται προδήλως ορθολογικής βάσης.

Επιπλέον, το Συνταγματικό Δικαστήριο επισήμανε ότι οι ενισχύσεις ή οι αποζημιώσεις του άρθρου 13, παράγραφος 1, του νόμου 285/2010 δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οπότε ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να αποφασίζει για το περιεχόμενο, τα όρια και τις προϋποθέσεις της χορηγήσεώς τους και να διατάσσει τη μείωση ή ακόμη και την παύση της χορηγήσεώς τους, χωρίς να απαιτείται να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 53 του Συντάγματος.

Decizia nr. 284 din 7 mai 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [mai multor acte normative] [απόφαση 284, της 7ης Μαΐου 2019,

σχετικά με την ένσταση αντισυνταγματικότητας των διατάξεων (διαφόρων νομοθετικών πράξεων)]

Αφού υπενθύμισε τις διατάξεις του άρθρου 41, παράγραφος 2, του [ρουμανικού] Συντάγματος, σύμφωνα με τις οποίες οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα σε μέτρα κοινωνικής προστασίας όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, το καθεστώς εργασίας των γυναικών και των νέων, τον καθορισμό ακαθάριστου κατώτατου μισθού ανά χώρα, την εβδομαδιαία ανάπαυση, τις άδειες μετ' αποδοχών, την παροχή εργασίας υπό ιδιαίτερες ή ειδικές συνθήκες, την επαγγελματική κατάρτιση «καθώς και άλλες ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον νόμο», το Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υφίσταται συνταγματική υποχρέωση του νομοθέτη να ρυθμίζει τη χορήγηση ενισχύσεων ή αποζημιώσεων λόγω οικειοθελούς αποχωρήσεως, θέσεως σε εφεδρεία, εξόδου από την υπηρεσία ή συνταξιοδοτήσεως.

Όσον αφορά τις διατάξεις του άρθρου 47, παράγραφοι 1 και 2 του [ρουμανικού] Συντάγματος, υπενθύμισε τη νομολογία του κατά την οποία «ο καθορισμός του βιοτικού επιπέδου που μπορεί να θεωρηθεί αξιοπρεπές πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση, βάσει μιας σειράς συγκυριακών παραγόντων. Η οικονομική κατάσταση της χώρας, οι πόροι που διαθέτει το κράτος για την επίτευξη του στόχου αυτού και το επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνίας, το επίπεδο καλλιέργειας και πολιτισμού σε δεδομένη στιγμή και ο τρόπος οργάνωσης της κοινωνίας αποτελούν επίσης ενδείξεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση του «αξιοπρεπούς» βιοτικού επιπέδου. Εν κατακλείδι, η εκτίμηση του τρόπου και του βαθμού στον οποίο το κράτος επιτυγχάνει να εκπληρώσει την υποχρέωσή του να εξασφαλίζει αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο πρέπει να αναφέρεται στους παράγοντες αυτούς, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί ένα σταθερό και αμετάβλητο επίπεδο». Υπό το πρίσμα αυτό, το Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι αμφισβητούμενες νομοθετικές διατάξεις δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι θίγουν το συνταγματικό δικαίωμα σε αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο, αλλά ότι θεσπίζουν σειρά μέτρων που πρέπει να προσαρμόζονται στις υφιστάμενες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.

Όσον αφορά την επίκληση του άρθρου 53 του [ρουμανικού] Συντάγματος, το Συνταγματικό Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του κατά την οποία οι ενισχύσεις ή αποζημιώσεις λόγω οικειοθελούς αποχωρήσεως, θέσεως σε εφεδρεία, εξόδου από την υπηρεσία ή συνταξιοδοτήσεως «συνιστούν παροχές που χορηγούνται σε ορισμένες κοινωνικο-επαγγελματικές κατηγορίες βάσει του ειδικού καθεστώτος τους, χωρίς ωστόσο να έχουν συνταγματικό έρεισμα», οπότε ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να αποφασίζει για το περιεχόμενο, τα όρια και τις προϋποθέσεις της χορηγήσεώς τους και να διατάσσει τη μείωση ή ακόμη και την παύση της χορηγήσεώς τους, χωρίς να απαιτείται να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 53 του Συντάγματος.

Νομολογία Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου

*Decizia nr. XXIII/2005 privind recursul în interesul legii cu privire la aplicabilitatea [unor dispoziții referitoare la acordarea primei pentru concediul de odihnă] [απόφαση XXIII/2005 επί της αναιρέσεως υπέρ του νόμου όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής (ορισμένων διατάξεων σχετικά με τη χορήγηση του επιδόματος διακοπών)] με την οποία το Înaltei Curții de Casație și Justiție (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ρουμανία, στο εξής: ICCJ) έκρινε ότι η αναστολή της ασκήσεως του δικαιώματος δεν ισοδυναμεί με κατάργησή του και ότι, προκειμένου ένα προβλεπόμενο δικαίωμα να μην καταστεί μια απλή άνευ αντικειμένου υποχρέωση, περιοριζόμενο στο *nudum ius*, πράγμα που συνιστά παράνομο περιορισμό της ασκήσεώς του, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το δικαίωμα αυτό δεν υφίστατο κατά τη διάρκεια των 2 ετών κατά τα οποία η άσκησή του είχε ανασταλεί, αλλά δεν καταργήθηκε. Κατά συνέπεια, οι δικαιούχοι αναγνωρισμένων δικαιωμάτων δεν πρέπει να εμποδίζονται στην πραγματική άσκηση των δικαιωμάτων αυτών κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία προβλέφθηκαν από τον νόμο. Εν συνεχεία, το ICCJ επισήμανε ότι ορθώς ενήργησαν τα δικαστήρια που έκριναν ότι το δικαίωμα προσφυγής για τον υπολογισμό και την καταβολή του επιδόματος αδείας γεννήθηκε κατά την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσαν να υφίστανται όλοι οι λόγοι αναστολής ή μη εφαρμογής των διατάξεων του εν λόγω άρθρου.*

Decizia nr. 79/2017 a Înaltei Curții de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, cu trimitere la Decizia nr. 16/2015 - ICCJ, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (απόφαση 79/2017 του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου – Τμήμα επιλύσεως νομικών ζητημάτων αναφορικά με την απόφαση 16/2015, στο εξής: ICCJ, Τμήμα επιλύσεως νομικών ζητημάτων), με την οποία, εξετάζοντας το ζήτημα των συνεπειών των νομοθετικών πράξεων αναφορικά με την αναστολή του δικαιώματος που προβλέπει το άρθρο 81, παράγραφος 1, του νόμου 303/2004, το ICCJ έκρινε ότι οι εν λόγω νομοθετικές πράξεις διέπουν παροχές οικονομικής φύσεως, ως προς τις οποίες το ICCJ έχει ήδη αποφανθεί με τις αποφάσεις 16/2015 και 11/2017 βάσει της ίδιας συλλογιστικής που ισχύει για παροχές υπέρ άλλων κοινωνικο-επαγγελματικών κατηγοριών. Εν συνεχεία, υπενθυμίζει τη νομολογία του κατά την οποία, από την ερμηνεία των θεσπισθέντων κανόνων δικαίου προκύπτει ότι η βούληση του νομοθέτη δεν συνίστατο στην κατάργηση των παροχών που χορηγήθηκαν σε ορισμένες κοινωνικο-επαγγελματικές κατηγορίες, ήτοι στην κατάργηση του δικαιώματος λήψεως ενισχύσεων/αποζημιώσεων, αλλά μόνο στην αναστολή της ασκήσεως του δικαιώματος αυτού.

Decizia nr. 5/2018 a Înaltei Curții de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii (απόφαση 5/2018 του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Τμήμα εκδίκασης αναιρέσεων υπέρ του νόμου), με την οποία το ICCJ έκρινε ότι, στο πλαίσιο της επανειλημμένης αναστολής με νομοθετικές πράξεις που θεωρούνται συνταγματικά νόμιμες, τα επίμαχα δικαιώματα δεν περιήλθαν στην περιουσία των δικαιούχων, δεδομένου ότι είχαν αφηρημένο περιεχόμενο σε συνεχή βάση, διότι η συγκεκριμένη αναγνώρισή τους προϋποθέτει την εκ νέου έκφραση της βούλησης του νομοθέτη, και για τον λόγο αυτό δεν μπορούν να θεωρηθούν περιουσιακά στοιχεία από την άποψη αυτή. Δεν μπορεί να υπάρξει

ούτε δικαιολογημένη προσδοκία πραγματικής ασκήσεως των δικαιωμάτων αυτών, κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι, στη συνέχεια, τα δικαιώματα αυτά καταργήθηκαν (εξάλλου, ο νόμος 24/2000 αναγνωρίζει τη δυνατότητα καταργήσεως ακόμη και σε περίπτωση κανόνων που έχουν ανασταλεί). Επιπλέον, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι τα δικαιώματα που προβλέπονται από διατάξεις των οποίων η εφαρμογή έχει ανασταλεί γεννώνται πράγματι στην περιουσία των αρχικώς ληφθέντων υπόψη δικαιούχων, σε περίπτωση κατά την οποία η άσκησή τους έχει κατ' επανάληψη ανασταλεί και καμία άλλη νομική διάταξη ή νομολογιακή λύση δεν περιόρισε το αποτέλεσμα των νομοθετικών πράξεων αναστολής. Ως εκ τούτου, οι αγωγές που ασκήθηκαν κατά τη διάρκεια της εν λόγω αναστολής ασκήθηκαν πρόωρα, δεδομένου ότι το δικαίωμα αυτό δεν υφίσταται. Προκειμένου να τύχει της έννομης προστασίας της αγωγής, το εξ υποκειμένου δικαίωμα, πέραν της προϋποθέσεως να αναγνωρίζεται και να προστατεύεται από τον νόμο, πρέπει επίσης να πληροί την προϋπόθεση του ενεστώτος δικαιώματος.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Με αγωγή που κατατέθηκε στο Tribunalul București –Secția à VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale (πρωτοδικείο Βουκουρεστίου – Τμήμα VIII εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικής ασφάλισης), οι ενάγουσες QN, RL, VS, JT, AX και MR, σε υπόθεση με αντίδικο το εναγόμενο εφετείο Βουκουρεστίου, ζήτησαν να υποχρεωθεί το εναγόμενο στην καταβολή αποζημιώσεως ίσης με επτά μηνιαίες μικτές αποζημιώσεις θέσεως ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, του νόμου 303/2004, αναπροσαρμοζόμενης βάσει του ποσοστού πληθωρισμού από την ημερομηνία γενέσεως του δικαιώματος μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής καταβολής του ποσού, καθώς και στην καταβολή των νομίμων τόκων υπερημερίας για το οφειλόμενο ποσό, από τη γένεση του δικαιώματος, δηλαδή από την ημερομηνία παύσεως των καθηκόντων τους λόγω συνταξιοδότησεως, μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής καταβολής. Οι ενάγουσες στήριξαν, κατ' ουσίαν, την αγωγή τους στο γεγονός ότι είχαν ασκήσει τα καθήκοντά τους ως δικαστές και ότι τα καθήκοντά τους έπαυσαν με τη συνταξιοδότησή τους.
- 2 Με απόφαση που εξέδωσε στις 9 Μαΐου 2023 επί αστικής διαφοράς, το Πρωτοδικείο Βουκουρεστίου – Τμήμα VIII διαφορών εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφάλισης, δέχθηκε την ένσταση περί πρώιμου χαρακτήρα και απέρριψε την αγωγή ως ασκηθείσα πρόωρα. Έκρινε ότι, όσον αφορά την κατάσταση των εναγουσών, οι οποίες έπαυσαν να ασκούν τα καθήκοντά τους κατά τη συνταξιοδότησή τους, κρίσιμες είναι οι διατάξεις σχετικά με την αναστολή για την περίοδο 2019-2022 σε σχέση με την ημερομηνία οριστικής λήξεως των καθηκόντων.
- 3 Δεδομένου ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι «τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται υπόκεινται στις νομικές διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο

γενέσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, σύμφωνα με την αρχή *tempus regit actum*», η μη χορήγηση, επί σειρά διαδοχικών ετών, των προαναφερθέντων οικονομικής φύσεως δικαιωμάτων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως γεγονός που επηρεάζει την προβλεψιμότητα του κανόνα. Το συνταξιοδοτικό δικαίωμα και οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως, καθώς και τα δικαιώματα που παρέχονται κατά τη συνταξιοδότηση, είναι τα δικαιώματα που υφίστανται κατά την ημερομηνία θεμελιώσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και όχι εκείνα που υφίσταντο στη νομοθεσία σε προγενέστερη ημερομηνία, τα οποία δεν έχουν τον χαρακτήρα κεκτημένου δικαιώματος. Κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησεως των εκκαλουσών και κατά την ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής αποζημιώσεως σύμφωνα με το άρθρο 81, παράγραφος 1, του νόμου 303/2004, δεν είχαν εφαρμογή οι διατάξεις του νομοθετήματος αυτού. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι ισχυρισμοί περί του ότι το προβαλλόμενο δικαίωμα έχει καταστεί ενεστώς δεν μπορούν να θεωρηθούν βάσιμοι.

- 4 Όσον αφορά τη νομική φύση των διεκδικούμενων με την αγωγή δικαιωμάτων, αυτά αποτελούν πρόσθετα μισθολογικά δικαιώματα, όπως έχει κρίνει το Συνταγματικό Δικαστήριο με την πάγια νομολογία του, η οποία υπογραμμίζεται επίσης με την απόφαση 79/2017 του Ανώτατου Ακυρώτικου Δικαστηρίου. Δεδομένου ότι τα διεκδικούμενα δικαιώματα συνιστούν πρόσθετα δικαιώματα και όχι θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται και διασφαλίζονται από το ρουμανικό Σύνταγμα, το μέτρο της επανειλημμένης αναστολής της ασκήσεώς τους δεν επηρέασε την ουσία του δικαιώματος.
- 5 Όσον αφορά την τήρηση των αρχών της προβλεψιμότητας και της σαφήνειας του νόμου, εφόσον δεν θίγεται η ουσία του δικαιώματος που αναγνωρίζει ο νομοθέτης, αλλά έχει ανασταλεί μόνον η άσκηση του δικαιώματος αυτού, το επιχείρημα των εναγουσών ότι παραβιάστηκαν οι αρχές αυτές δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.
- 6 Το Πρωτοδικείο Βουκουρεστίου επισήμανε επίσης ότι η κατάργηση του νομοθετήματος που διέπει το δικαίωμα αποζημιώσεως, το οποίο ανεστάλη κατά την ημερομηνία καταργήσεως, δεν ισοδυναμεί με παύση του λόγου αναστολής. Ο λόγος αναστολής που διέπεται από την πράξη νομοθετικού περιεχομένου 168/2022 υφίσταται, για ολόκληρο το έτος 2023, δεδομένου ότι η πράξη αυτή τέθηκε σε ισχύ όταν ο νόμος 303/2004 εξακολουθούσε να ισχύει.
- 7 Οι εκκαλούσες άσκησαν έφεση κατά των ως άνω αποφάσεων, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η μη αναγνώριση του διεκδικούμενου δικαιώματος προσβάλλει το δικαίωμα ιδιοκτησίας, δεδομένου ότι τα μισθολογικά δικαιώματα των δικαστών και των εισαγγελέων μπορούν να μειωθούν ή να ανασταλούν μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος, όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστών.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 8 Κατά τις εκκαλούσες, το δικαίωμα που προβλέπεται από το άρθρο 81, παράγραφος 1, του νόμου 303/2004 έχει τη νομική φύση μισθολογικού

δικαιώματος· μολονότι η άσκηση του δικαιώματος αυτού ανεστάλη επί 12 έτη, η αποζημίωση που χορηγείται κατά τη συνταξιοδότηση αποτελεί περιουσία, κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η δε μη χορήγηση του διεκδικούμενου δικαιώματος ισοδυναμεί με προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Από την έναρξη ισχύος του νόμου 303/2004 και μέχρι την πρώτη αναστολή των διατάξεων του άρθρου 81, το 2010, δηλαδή περίπου 6 έτη, η διεκδικούμενη αποζημίωση χορηγήθηκε σε όλα τα πρόσωπα που τη δικαιούνταν και, στη συνέχεια, δεν εθίγη η ουσία του δικαιώματος, αλλά η άσκησή του.

- 9 Ανέφεραν, επίσης, ότι το δικαίωμα αυτό είναι σύμφυτο με το συνταγματικό καθεστώς των δικαστικών λειτουργών, το οποίο διέπεται από τον οργανικό νόμο, καθώς πρόκειται για επιβράβευση για τη συνεχή εργασία στο δικαστικό σώμα επί 20 έτη. Το αντίστοιχο δικαίωμα χορηγείται για την αναγνώριση της επαγγελματικής πίστεως, τις στερήσεις, τους κινδύνους, τις απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που επιβάλλει το καθεστώς τους και αναλαμβάνουν οι δικαστές κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Υπό την έννοια αυτή, επικαλούνται τις διατάξεις του άρθρου 19 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και συμφωνούν να υποβληθεί αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.
- 10 Με το δικόγραφο της εφέσεως, οι εκκαλούσες επισήμαναν ότι η απόφαση περί απορρίψεως της αγωγής με την αιτιολογία ότι είχε ασκηθεί πρόωρα για τον λόγο ότι διεκδικούνταν δικαιώματα που δεν υφίσταντο κατά την ημερομηνία θεμελιώσεως του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, αλλά υπήρχαν στη νομοθεσία σε προγενέστερη ημερομηνία και δεν είχαν τη φύση κεκτημένου δικαιώματος, ήταν όχι μόνον αβάσιμη και παράνομη, αλλά και παράλογη, διότι δεν τίθεται ζήτημα πρώιμου χαρακτήρα της διεκδικήσεως ενός δικαιώματος που δεν υφίσταται πλέον. Το μέτρο της εκ του νόμου αναστολής της χορηγήσεως της αποζημιώσεως που προβλέπει το άρθρο 81, παράγραφος 1, του νόμου 303/2004 στερείται προβλεψιμότητας και δεν μπορεί να θεωρηθεί προβλέψιμο για τον λόγο και μόνον ότι οι μεταγενέστερες πράξεις νομοθετικού περιεχομένου που την επέβαλαν δεν επηρέασαν την ουσία του αναγνωριζόμενου από τον νομοθέτη δικαιώματος, αλλά απλώς αναβλήθηκε η άσκηση του δικαιώματος αυτού.
- 11 Εν προκειμένω, δεν ελήφθη υπόψη η ευλόγως επιθυμητή σταθερότητα, ασφάλεια και συνοχή της νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, παραβιάστηκε το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Στις αιτιολογικές εκθέσεις των μεταγενέστερων νομοθετικών πράξεων αναστολής αναφέρεται, κατ' ουσίαν, ότι η μη θέσπιση των προτεινόμενων δημοσιονομικών μέτρων με διαδικασία κατεπείγοντος θα είχε πρόσθετες επιπτώσεις στο έλλειμμα του ενοποιημένου γενικού προϋπολογισμού, υπονομεύοντας σημαντικά τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Από την άποψη της διασφάλισης της βιωσιμότητας του κρατικού προϋπολογισμού, η προϋπόθεση της αναλογικότητας απαιτεί επαρκή αιτιολόγηση όσον αφορά τα χρησιμοποιούμενα μέσα, αλλά και την ενεργοποίηση του κράτους εντός κατάλληλου χρονικού διαστήματος, με κατάλληλο τρόπο και με τη μέγιστη δυνατή συνοχή.

- 12 Η αβεβαιότητα, είτε είναι νομοθετική ή διοικητική είτε απορρέει από τις πρακτικές που εφαρμόζουν οι αρχές, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της συμπεριφοράς του κράτους κατά την εξέταση της απαιτήσεως περί αναλογικότητας της επεμβάσεως, προκειμένου να καθοριστεί με ποιον τρόπο και σε ποιο βαθμό περιορίστηκε η άσκηση του θιγόμενου από την επίμαχη επέμβαση δικαιώματος.
- 13 Οι εκκαλούσες επικαλούνται επίσης δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους δικαστές του ρουμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου, επισημαίνοντας την ύπαρξη κατηγοριών προσώπων τα οποία έτυχαν ευνοϊκής μεταχειρίσεως, χωρίς καμία αντικειμενική και εύλογη δικαιολογία, δεδομένου ότι δεν υπέστησαν τα αποτελέσματα της αναστολής της καταβολής του επίμαχου δικαιώματος.
- 14 Η αποζημίωση χορηγείται μόνο βάσει των καθηκόντων που ασκεί ο δικαστής για ορισμένο χρονικό διάστημα και όχι βάσει άλλων εκτιμήσεων. Αρχής γενομένης από την πράξη νομοθετικού περιεχομένου 83/2014, η οποία εισήγαγε μία μόνον εξαίρεση (εκείνη του θανάτου του δικαστικού λειτουργού, περίπτωση κατά την οποία η αποζημίωση χορηγείται στον σύζυγο ή τη σύζυγό του και στα συντηρούμενα τέκνα του), φαίνεται ότι ο νομοθέτης τροποποίησε τον σκοπό που ελήφθη υπόψη κατά τη θέσπιση της εν λόγω αμοιβής, μετατρέποντας την αποζημίωση από παρεπόμενο της σχέσεως εργασίας δικαίωμα σε σύνταξη επιζώντος, μολοντί πρόκειται για διαφορετικούς φορείς, νομοθετικώς ρυθμιζόμενους με διαφορετικό τρόπο.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 15 Το εφετείο Βουκουρεστίου φρονεί ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ αποτελεί κανόνα αναφοράς. Ομοίως, παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία η καταβολή στους δικαστές αποδοχών των οποίων το επίπεδο τελεί σε αναλογία με τη σπουδαιότητα των καθηκόντων που ασκούν αποτελεί εγγύηση σύμφυτη με την ανεξαρτησία τους (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψεις 30 έως 37 και 42 έως 46).
- 16 Όπως και στην υπόθεση Associação Sindical dos Juizes Portugueses, τα επίμαχα μέτρα μείωσης των αποδοχών ελήφθησαν λόγω των επιταγών περί εξαλείψεως του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος του Ρουμανικού Δημοσίου και στο πλαίσιο χρηματοοικονομικής συνδρομής που χορήγησε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, από διάφορες προπαρασκευαστικές πράξεις που συνοδεύουν τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου με τις οποίες διατάχθηκε η μεταγενέστερη αναστολή της καταβολής της αποζημίωσης προκύπτει ρητώς ότι έχει ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, εάν τα μέτρα αυτά δεν ληφθούν επειγόντως, το δημοσιονομικό έλλειμμα θα υπερβεί το όριο του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος που προβλέπεται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συνέπεια την κίνηση της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος από

την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, περίσταση η οποία καθορίζει τη συνάφεια του δικαίου της Ένωσης στην υπό κρίση υπόθεση.

- 17 Ο νόμος 303/2022 περί του καθεστώτος των δικαστών και των εισαγγελέων, ο οποίος ισχύει από τις 16 Δεκεμβρίου 2022, προβλέπει ότι, κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του, ο νόμος 303/2004 καταργείται. Κατά συνέπεια, μετά τη μη εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, του νόμου 303/2004 κατά την περίοδο 2010-2022, το άρθρο αυτό καταργήθηκε από 16 Δεκεμβρίου 2022.
- 18 Μολονότι το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρουμανίας έχει κρίνει ότι οι αποζημιώσεις λόγω συνταξιοδότησεως δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οπότε ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να αποφασίζει για το περιεχόμενο, τα όρια και τις προϋποθέσεις της χορηγήσεώς τους και να διατάσσει τη μείωση ή ακόμη και την παύση της χορηγήσεώς τους, εντούτοις, στην περίπτωση των δικαστών τίθεται το πρόβλημα της προσβολής της ανεξαρτησίας τους λόγω της παρατεταμένης αναστολής, την οποία ακολούθησε η κατάργησή τους.
- 19 Σύμφωνα με το άρθρο 125 του [ρουμανικού] Συντάγματος, οι δικαστές που διορίζονται από τον Πρόεδρο της Ρουμανίας απολαύουν ισοβιότητας: οι προτάσεις διορισμού, καθώς και η προαγωγή, η μετάθεση και οι κυρώσεις των δικαστών εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Consiliului Superior al Magistraturii (Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου) και το αξίωμα του δικαστή είναι ασυμβίβαστο με οποιοδήποτε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό λειτούργημα, με εξαίρεση τα διδακτικά καθήκοντα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- 20 Τόσο στη νομολογία του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Ρουμανίας όσο και στη νομολογία των συνταγματικών δικαστηρίων άλλων χωρών έχει κριθεί ότι η οικονομική σταθερότητα των δικαστών αποτελεί μια από τις εγγυήσεις της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης.
- 21 Η αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης δεν μπορεί να περιορίζεται στο ύψος των αποδοχών (οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο τον μισθό όσο και τη σύνταξη) των δικαστών, δεδομένου ότι η αρχή αυτή περιλαμβάνει ορισμένες εγγυήσεις όπως το καθεστώς των δικαστών (προϋποθέσεις πρόσβασης, διαδικασία διορισμού, ισχυρές εγγυήσεις που διασφαλίζουν τη διαφάνεια των διαδικασιών διορισμού των δικαστών, προαγωγής και μετάθεσης, θέσης σε διαθεσιμότητα και παύσης των καθηκόντων τους), τη σταθερότητα ή ισοβιότητά τους, τις οικονομικές εγγυήσεις, τη διοικητική ανεξαρτησία των δικαστών, καθώς και την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας σε σχέση με τις λοιπές εξουσίες του κράτους. Αφετέρου, η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης περιλαμβάνει την οικονομική ασφάλεια των δικαστών, η οποία προϋποθέτει επίσης τη διασφάλιση κοινωνικής προστασίας. Η οικονομική σταθερότητα των δικαστών (συμπεριλαμβανομένης της λήψης αποδοχών ανάλογων με τη σημασία των καθηκόντων που ασκούν) αποτελεί μια από τις εγγυήσεις της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης. Το άρθρο 19 ΣΕΕ συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2

ΣΕΕ. Υπό τις συνθήκες αυτές, το εφετείο Βουκουρεστίου, Τμήμα VII, κρίνει αναγκαία την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ